
Den afrikanske masken

FORSIDEBILDET

Foto Øivind Larsen

I avdelingen for folkemedisin pleier dr. Sergej Savenko å stoppe opp foran glassmonteren med afrikanske masker, men ikke lenge. Han forteller raskt sine tilhørere historien om en av maskene, f.eks. medisinstudentene fra Norge som besøker det medisinhistoriske museet i Riga under sin utplasseringsperiode.

Og så går alle straks videre.

Blant maskene i monteringen er det en som er spesiell, og det er den som sees på forsidebildet. Den er laget av massivt tre, er mørkfarget og har gylne partier av innlagt metall. Den er fra begynnelsen av det 20. århundre, og har vært brukt i

afrikansk folkemedisin i forbindelse med magiske ritualer. Den svarte masken ble innkjøpt av V.F. Kovalsky, en vitenskapelig medarbeider ved Afrika-instituttet ved Vitenskapsakademiet i Moskva, da han deltok i et internasjonalt Røde Kors-møte i Burkina Faso i Afrika i 1988.

I Kovalskys leilighet i Moskva var det en stor samling masker, men da museet spurte eieren om å få kjøpt noen av dem, var svaret blankt nei.

Bortsett fra den svarte masken. Den kunne han selge. Til og med ganske rimelig. Og i Riga ble masken hengt opp i arbeidsrommet til de vitenskapelige medarbeiderne.

Så begynte folk som holdt til i rommet å følge seg syke. Hanglete og uvel. Hadde masken skylden?

Masken ble flyttet til museumsmagasinet. Der gjentok det samme seg. Folk følte seg syke.

Nå er den utstilt i en monter i publikumsavdelingen. Der går folk i det minste fort forbi, slik at det neppe kan bli noen langvarig eksponering for hva det enn måtte være av krefter som eventuelt sendes ut. Men da en dame som kalte seg Lucija, en populær latvisk folkemedisinsk helbreder, fikk se den, rygget hun tilbake – masken sendte ut ”negativ energi”, hevdet hun.

Ryktet går for øvrig at det på afrikanske markeder selges masker med ”negativ energi” til hvite kjøpere, men om dette er riktig, vites ikke. Om så skulle være tilfelle, kanskje dette er en slik maske?

Vi vet heller ikke om et bilde av en maske kan formidle ”negativ energi”.

Selvsagt er det ingen av Tidsskriftets lesere som tror på at svartbeisede tremasker med metallinnlegg kan sende ut noe så usannsynlig som ”negativ energi”, langt mindre at bilder kan være farlige.

Så det er sikkert ingen som kommer til å legge dette nummeret av Tidsskriftet på skrivebordet med forsiden ned.

ØivindLarsen

Publisert: 10. mai 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 19. februar 2026.